

Providing a Structural Model of Wisdom based on Successful Intelligence and Philosophical Mindset with the Mediation of Self-Esteem in Middle Managers

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors

Somaye Salek Moghadam¹
Anita Baghdasarians^{2*}
Fatemeh Golshani³

How to cite this article

Somaye Salek Moghadam, Anita Baghdasarians, Fatemeh Golshani, Providing a Structural Model of Wisdom based on Successful Intelligence and Philosophical Mindset with the Mediation of Self-Esteem in Middle Managers, *Journal of Islamic Life Style Centered on Health*, 2022;6(1):549-561.

1. Ph.D. student in Department of Psychology Educational Science, Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
2. Associate Professor, Department of Psychology Educational Science, Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author).
3. Assistant Professor, Department of Psychology Educational Science, Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

* Correspondence:

Address:
Phone:
Email: sarians72@gmail.com

Article History

Received: 2022/01/31
Accepted: 2022/05/07

ABSTRACT

Purpose: This research was conducted with the aim of providing a structural model of wisdom based on successful intelligence and philosophical mindset with the mediation of self-esteem in middle managers.

Materials and Methods: The cross-sectional research method is correlational and in order to respond to the research hypotheses, structural equation modeling analysis was used. The statistical population of this research was made up of all the middle level managers of private banks and Mahan Airlines in Tehran in first half 1400, from among them, 300 people were selected by staged cluster sampling method. In this research, the tools of wisdom (Ardelt, 2003), successful intelligence (Sternberg, 2005), philosophical mindset (Smith-Sultani, 1375), and self-esteem (Rosenberg, 1965) were used, all of which are valid and had acceptable reliability. In order to analyze the data, SPSS-V19 and Lisrel-V8.8 software were used. The findings of the research showed that the model has a good fit. The results showed that successful intelligence had a direct effect on wisdom. In connection with the existence of an indirect effect of successful intelligence on the wisdom of middle managers through self-esteem, it is confirmed with 95% confidence.

Findings: The results showed that philosophical mindset had a direct effect on wisdom. In connection with the existence of an indirect effect of philosophical mindset on the wisdom of middle managers through self-esteem, it is confirmed with 95% confidence.

Conclusion: Therefore, paying attention to the mentioned variables helps senior managers and researchers in choosing managers and designing more suitable for cultivating wisdom.

Keywords: Wisdom, Successful Intelligence, Philosophical Mentality, Self-Esteem, Middle Managers

ارائه مدل ساختاری خردمندی بر اساس هوش موفق و

ذهنیت فلسفی با میانجی گری عزت نفس در مدیران میانی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۱۷

*نویسنده مسئول: sarians72@gmail.com

مقدمه

مفهوم خرد^۱ و خردمندی از زمان‌های بسیار دور مورد توجه اندیشمندان بوده است (۱). به نحوی که در آثار به جا مانده از تمدن یونان باستان، بین النهرین و مصر در قرن سوم پیش از میلاد مسیح، علاقه و نگرانی در مورد خرد و تلاش برای خردمند بودن مشاهده می‌شود (۲) افلاطون خردمندی را بزرگترین دستاورد انسان می‌داند، از این رو، خرد اغلب به عنوان عالی‌ترین شکل شناخت توصیف می‌شود، که در همه فرهنگ‌ها و تمدن‌ها به عنوان یکی از بزرگترین و بالاترین فضایل در نظر گرفته شده است (۳). بر اساس مطالعات انجام شده افرادی که از قابلیت‌های شناختی، ژرف اندیشی و عاطفی بهره‌مند هستند در مقایسه با هم‌ترازان خود، از لحاظ جسمانی سالم‌ترند، از تحصیلات بالاتری برخوردارند، روابط بهتری با دیگران برقرار می‌کنند، در بعد تجربه پذیرش شخصیت (پذیرا بودن تجارب) نمرات بالاتری را به دست می‌آورند و از سلامت روانی بیشتری بهره می‌برند (۴). در نوشته‌های اولیه روان‌شناختی، خردمندی به عنوان نقطه پایانی ایده آل رشد و تحول توصیف شده است. استنلی هال، اولین روان‌شناسی بود که به مفهوم خردمندی پرداخت و شکل‌گیری خرد را با نگرش فلسفی اخلاق مرتبط دانست. اریکسون نیز خرد را از طریق پیروزی بر بحران‌ها و به طور خاص حل بحران انسجام خود در برابر ناامیدی می‌شمارد. مفهوم خرد در کهن الگوهای یونگ نیز با نام پیرخردمند شناخته می‌شود که در دوران تفرد میانسانی دست یافتنی است. بررسی خردمندی به عنوان نقطه پایانی ایده آل رشد و تحول انسان، انگیزه اصلی مطالعه در زمینه روان‌شناسی شخصیت و بهزیستی بوده است که با بررسی‌های گسترده مفاهیم مرتبط با هوش در روان‌شناسی شناختی مصادف شده است. استرنبرگ (۱۹۸۶) در پژوهشی درباره ماهیت هوش و خردمندی نشان داد که مولفه‌های شناختی نقش مهمی در پیش‌بینی خردمندی دارند.

هوش موفق^۲ نیز یکی از متغیرهای مرتبط با خرد است و مجموعه یکپارچه‌ای از توانایی‌های موردنیاز برای موفقیت در زندگی است. هوش موفق ترکیبی از توانایی‌های تحلیلی، خلاق و عملی است که به افراد برای سازگاری، انتخاب و تغییر محیط به منظور رسیدن به اهداف خود در زندگی، با توجه به بافت فرهنگی-اجتماعی کمک می‌کند. در فرهنگ اجتماعی ما، با توجه به ارزش‌های مورد پذیرش جامعه، موفقیت با توجه به مجموعه‌ای از ارزش‌ها، ملاک‌ها و یا انتظارات خود فرد و دیگران شکل می‌گیرد (۵). به عبارت دیگر هوش موفق مجموعه واحدی از توانایی‌های لازم برای موفقیت در زندگی با توجه به بافت فرهنگی-اجتماعی خود است که افراد از طریق شناخت هم‌زمان نقاط قوت و ضعف خود، پرورش نقاط قوت و پیدا کردن راه اصلاح یا جبران نقاط ضعف، به موفقیت دست می‌یابند. افراد دارای هوش موفق، با استفاده از تعادلی که میان

سمیه سالک مقدم^۱

دانشجوی دکتری گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

آنیسا باغداساریانس^{۲*}

دانشیار گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

فاطمه گلشنی^۳

استادیار گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف، ارائه مدل ساختاری خردمندی بر اساس هوش موفق و ذهنیت فلسفی با میانجی‌گری عزت نفس در مدیران میانی انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش مقطعی از نوع توصیفی-همبستگی و به منظور پاسخگویی به فرضیه‌های پژوهش روش تحلیل الگویابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را مدیران لایه میانی بانکهای خصوصی و شرکت هواپیمایی ماهان شهر تهران در نیمه اول سال ۱۴۰۰ تشکیل دادند، که از میان آن‌ها، تعداد ۳۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شدند. در این پژوهش از ابزارهای خردمندی (آردلت، ۲۰۰۳)، هوش موفق (استرنبرگ، ۲۰۰۵)، ذهنیت فلسفی (اسمیت-سلطانی، ۱۳۷۵) و عزت نفس (روزنبرگ، ۱۹۶۵) استفاده شد که همگی از اعتبار و پایایی قابل قبولی برخوردار بودند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS-V19 و Lisrel-V8.8 استفاده گردید.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که مدل از برازش مناسبی برخوردار است. نتایج نشان داد هوش موفق اثر مستقیم بر خردمندی داشته است. در ارتباط با وجود اثر غیرمستقیم هوش موفق بر خردمندی در مدیران میانی به واسطه عزت نفس با ۹۵ درصد اطمینان تایید شد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد ذهنیت فلسفی اثر مستقیم بر خردمندی داشته است. در ارتباط با وجود اثر غیرمستقیم ذهنیت فلسفی بر خردمندی در مدیران میانی به واسطه عزت نفس با ۹۵ درصد اطمینان تایید شد. لذا توجه به متغیرهای مذکور برای کاربردی شدن مفهوم خردمندی و همچنین انتخاب و دانش افزایی مدیران میانی و طراحی مناسب‌تر بسته‌های آموزشی برای پرورش خردمندی به مدیران ارشد و پژوهشگران یاری می‌رساند.

واژگان کلیدی: خردمندی، هوش موفق، ذهنیت فلسفی، عزت نفس، مدیران میانی.

2 - Successful intelligence

1 - wisdom

پذیری و بسیاری از ویژگی‌های مثبت بهره می‌برند. نتایج پژوهش عزیز، کردنوقایی و عرفانی، نشان داد که عزت نفس نقش اثرگذار بر خرد داشت و در مقابل عزت نفس پایین مسیر دستیابی به خرد را مسدود می‌کند. همچنین نتایج پژوهش محمدی، فاضلی و میرزایی، خرد بر عزت نفس و آوای سازمانی کارکنان شعب بانک رفاه استان اصفهان اثرگذار است.

ادبیات تحقیق نشان داد خرد مقوله‌ای است که پژوهش‌های روان‌شناسی پیرامون آن از نظر کیفیت در دو دهه اخیر رشد یافته است. همچنین خرد به عنوان بالاترین مرحله تحول شناختی و عالی‌ترین سطح تحول شخصیت فرد شناخته شده است. عوامل مختلفی بر رشد خردمندی تاثیر دارند، استرنبرگ در نظریه تعادلی خرد خود با در نظر گرفتن هوش به مفهوم خرد پرداخته است و همچنین آردلت با ابعاد سه‌گانه شناخت، بینش و عاطفه مدل سه بعدی خردمندی را ارائه داد که شاخص‌های شناختی و بینشی را به عنوان عناصر ضروری خرد مورد بررسی قرار داد. ذهنیت فلسفی به عنوان نوعی تفکر عمیق در امور زندگی و حقایق، هوش موفق مجموعه یکپارچه‌ای از توانایی مورد نیاز برای موفقیت در زندگی با غنای زندگی هیجانی شخص در ارتباط است. عزت نفس به ارزیابی مثبت یک فرد از خود اشاره دارد که به عنوان متغیر میانجی در نظر گرفته شد. از سویی هیچ پژوهش داخلی و خارجی نقش ذهنیت فلسفی، هوش موفق و عزت نفس را در ارتباط با خرد بررسی نکرده است که این امر می‌تواند به عنوان ضرورت انجام این پژوهش در نظر گرفته شود و پژوهش حاضر می‌تواند جهت روشن نمودن روابط بین این متغیرها مفید و راه‌گشا باشد، لذا پژوهش حاضر در پی بررسی این سوال است که: آیا خردمندی بر اساس هوش موفق و ذهنیت فلسفی با میانجی‌گری عزت نفس در مدیران میانی از برآش مناسی برخوردار است؟

بنابراین مدل مفهومی پژوهش به صورت زیر ارائه می‌گردد.

توانایی‌های تفکر تحلیلی، خلاق و عملی برقرار می‌سازند، به انطباق با محیط، تغییر و انتخاب دست می‌زنند (۶). نتایج برخی از مطالعات نشان داد که در بسیاری از برنامه‌های آموزشی، فقط بر هوش تحلیلی، آن هم بر سطوح پایین آن تاکید می‌کنند. در حالی که به دو جنبه دیگر هوش، یعنی هوش خلاق و عملی که برای موفقیت در زندگی، حیاتی و لازم است، کمتر توجه شده یا اصلاً توجهی نمی‌شود (۷). همچنین نتایج پژوهش میتانا، موآگا و سمپالا^۱ (۸) نشان داد که، بیشترین تفکری که از افراد انتظار می‌رود، تفکر تحلیلی است، اما در دنیای واقعی، اهمیت تفکر خلاق و به ویژه تفکر عملی، خیلی بیشتر مورد انتظار است. نتایج پژوهش قربانی و خرمایی (۹)، نشان داد که هوش موفق به عنوان متغیر برون زاد به طور مستقیم بر خردمندی تاثیر دارد. همچنین نتایج پژوهش گودرزی (۱۰) از نقش تعیین‌کننده هوش موفق در پیش‌بینی خرد دانشجویان داشته است.

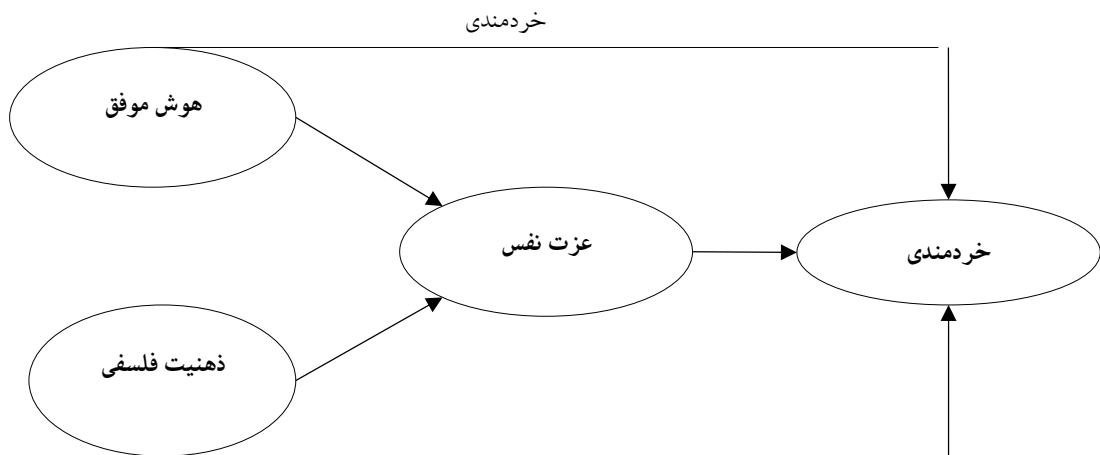
با توجه به این که خرد با دانش، آگاهی و شناخت همراه است و از سویی افزایش دانش، توانایی تفکر انتزاعی، توانایی تفکر در مورد جنبه‌های متعدد یک موقعیت به طور همزمان از ویژگی‌های ذهنیت فلسفی به شمار می‌روند، به نظر می‌رسد خرد با ذهنیت فلسفی^۲ در ارتباط باشد (۱۱). ذهنیت فلسفی معادل روح فلسفی خصوصیتی است که در رفتار و طرز فکر فیلسوف در برخورد با دیگران، رو به رو شدن با مشکلات و به طور کلی در تمام زندگی وی به چشم می‌خورد که باعث تمایز او از دیگران می‌شود، افراد دارای ذهنیت فلسفی دارای سه بعد، جامعیت، تعمق و انعطاف هستند که ویژگی‌هایی نظیر بازبودن در پیچه فکری، گستردگی افق اندیشه و گشودگی فضای اندیشه را در تفکر خویش دارند (۱۲). نتایج پژوهش چراغ زاده و کردنوقایی (۱۳)، نشان داد ذهنیت فلسفی، دیدگاه-گیری اجتماعی و خودبازداری به طور مثبت و معنادار قادر به پیش‌بینی خردمندی می‌باشند. بر اساس نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود در محیط‌های آموزشی با تاکید بر اهمیت و آموزش ذهنیت فلسفی، دیدگاه-گیری اجتماعی و خودبازداری بتوان افراد خردمند را وارد بازار کار و جامعه کرد.

همچنین آردلت خرد را ویژگی شخصیتی مهم و در تعامل با سایر ویژگی‌ها در نظر گرفته است. خوش بینی و دیدگاه مثبت نسبت به آینده، هدفمندی، عزت نفس^۳ (۱۴) و تحصیلات به منزله عاملی بیرونی از ویژگی‌های موثر بر خرد هستند. عزت نفس نقشی اساسی در شکل‌گیری خرد انسان دارد (۱۵). عزت نفس به ارزیابی مثبت یک فرد از خود اشاره می‌کند که از دو بعد «شایستگی و ارزش» تشکیل شده است. بعد شایستگی (عزت نفس مبتنی بر کارآمدی) به درجه‌ای که افراد خود را توانمند و کارآمد می‌بینند و بعد ارزش (عزت نفس مبتنی بر ارزش) نیز به درجه‌ای از احساس افراد که فکر می‌کنند ارزشمند هستند، اشاره دارد. عزت نفس شش رکن اساسی دارد که زندگی آگاهانه، خودپذیری، مسئولیت در قبال خود، قاطعیت و ابراز وجود، زندگی هدفمند، انسجام و یکپارچگی را شامل می‌شود (۱۶) مرتبط است. اشخاص دارای عزت نفس بسیار خردگرا هستند و از واقع بینی، شهودی بودن، استقلال رای، انعطاف

3 - Self-esteem

1 - Mitana, Muwagga & Ssempala

2 - philosophical mentality

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

مواد و روش ها

این پژوهش به لحاظ هدف بنیادی و همچنین این پژوهش به لحاظ روش گردآوری داده‌ها با استفاده از روش پژوهش همبستگی و روش تحلیل الگویابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را مدیران لایه میانی بانک‌های خصوصی و شرکت هواپیمایی ماهان شهر تهران در نیمه اول سال ۱۴۰۰ تشکیل دادند. به منظور تعیین حجم نمونه، با توجه به این که در این پژوهش از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد و قاعدتا حجم نمونه بیشتری برای برآزش مدل لازم است. لذا توصیه‌هایی برای تعیین حجم نمونه وجود دارد که در این پژوهش به منظور تعیین حجم نمونه به این توصیه‌ها توجه خواهد شد. دینگ و همکاران، ۱۰۰ تا ۱۵۰ نمونه را به عنوان حداقل حجم نمونه رضایت بخش زمانی که با متغیرهای آشکار و پنهان سر و کار داریم مناسب دانسته‌اند. لوهلین برای مدل‌ها اندازه‌گیری دو تا چهار عامل، ۱۰۰ تا ۲۰۰ آزمودنی را پیشنهاد کرده است. بنتلر و چو پیشنهاد کرده‌اند که هنگامی که متغیرهای پنهان دارای معرف‌های چندگانه‌ای هستند نسبتی به کوچکی ۵ آزمودنی به ازای هر متغیر برای یک توزیع نرمال کافی است. هم‌چنین برای سایر توزیع‌ها نسبتی از حداقل ۱۰ آزمودنی به ازای هر متغیر کافی خواهد بود. بر همین اساس توصیه‌های انجام گرفته، تعداد نمونه ۳۰۰ نفر در نظر گرفته شد تا کلیه توصیه‌ها رعایت گردد. لازم به ذکر است که نمونه‌ها بر اساس روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شد.

ابزارهای پژوهش

الف) پرسشنامه خرد آردلت: پرسشنامه خرد توسط آردلت در سال ۲۰۰۳ طراحی گردیده است. این پرسشنامه از ۳۹ گویه و سه خرده‌مقیاس شناختی (۱۴ سوال)، انعکاسی (۱۲ سوال) و عاطفی (۱۳ سوال) تشکیل شده است که به منظور سنجش خرد به کار می‌رود. نمره گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۵ نقطه‌ای است که برای گزینه‌های «کاملاً مخالفم»، «مخالفم»، «مخالفم»، «نظری ندارم»، «موافقم» و «کاملاً موافقم» به ترتیب امتیازات ۵، ۴، ۳، ۲ و ۱ در نظر گرفته

می‌شود. همچنین برای تعدادی از گویه‌ها نمره گذاری به صورت طیف لیکرت ۵ نقطه‌ای است که برای گزینه‌های «کاملاً در مورد من صحیح است»، «تا حدودی در مورد من صحیح است»، «نظری ندارم»، «تا حدودی در مورد من صحیح نیست» و «اصلاً در مورد من صحیح نیست» به ترتیب امتیازات ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ در نظر گرفته می‌شود. آردلت همسانی درونی در هر سه بعد به طور کلی را ۰/۸۵، بعد شناختی ۰/۷۸، بعد تأملی ۰/۷۵، و بعد عاطفی را ۰/۷۴ محاسبه کرد. همچنین وی ویژگی‌های روان‌سنجی آن از جمله پایایی بازآزمایی آن را (۰/۵۶) و پایایی بین‌ارزیابان را مثبت و معنادار و روایی همگرا آن را از طریق بررسی همبستگی آن با مقیاس بهزیستی روان‌شناختی مناسب گزارش کرده است و تحلیل عامل اکتشافی نیز موید سه عامل نظری اندازه‌گیری شده بوده است که آلفای کرونباخ آن ۰/۸۵ گزارش شده است.

ب) پرسشنامه هوش موفق استرنبرگ^۱: پرسشنامه هوش موفق توسط استرنبرگ (۱۷) طراحی شده است. شامل ۳۶ خرده‌آزمون می‌باشد، که ۳ خرده‌مولفه‌های تحلیلی، خلاق و عملی را اندازه‌گیری می‌کند. این پرسشنامه دارای ۳۶ سوال می‌باشد که هر مولفه شامل ۱۲ سوال است. ۱۲ سوال اول مولفه‌های تحلیلی، ۱۲ سوال دوم مولفه‌های خلاق و ۱۲ سوال آخر مولفه‌های عملی را می‌سنجند. افراد بر روی یک مقیاس پنج درجه‌ای (عالی=۵، خیلی خوب=۴، خوب=۳، نسبتاً خوب=۲، ضعیف=۱) به سوالات پاسخ می‌دهند. حداکثر نمره در این آزمون ۱۸۰ و حداقل نمره ۳۶ نمره خواهد بود که این نمره‌ها به ترتیب با هم جمع می‌شوند و یک نمره کل برای هر آزمون به دست می‌آید که میزان هوش موفق او را نشان می‌دهد. پایایی پرسشنامه فوق در تحقیقات متعددی توسط استرنبرگ بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۵ گزارش شده است. نگهبان سلامی و همکاران پایایی این پرسشنامه را بر اساس آلفای کرونباخ و بازآزمایی بین ۰/۷۴ تا ۰/۸۱ گزارش نمودند.

۱ - Sternberg Successful Intelligence Questionnaire

پاسخ های موافق به هر یک از عبارات های ۶ تا ۱۰، ۱+ دریافت و پاسخ های مخالف به عبارت های ۶ تا ۱۰، ۱- دریافت می نمایند. نمره بالاتر از صفر نشان دهنده عزت نفس بالا و نمره کمتر از صفر نشان دهنده عزت نفس پایین است. مطالعات متعدد به منظور بررسی روایی و پایایی مقیاس روزنبرگ انجام شده است. روزنبرگ باز پدیدآوری مقیاس را ۰/۹ و مقیاس پذیری آن را ۰/۷ گزارش کرده است. ضرایب آلفای کرونباخ برای این مقیاس در نوبت اول ۰/۸۷ برای مردان و ۰/۸۶ برای زنان و در نوبت دوم ۰/۸۸ برای مردن و ۰/۸۷ برای زنان محاسبه کرده است. واپلی (۱۹۸۹) در مرور خود بر تحقیقات انجام شده با این مقیاس دریافت که در هفت تحقیق مختلف، مقدار آلفا از ۰/۷۲ تا ۰/۸۷ به دست آمده است. سیلبر و تیپت (۱۹۶۵) ضریب بازآزمایی بعد از دو هفته را ۰/۸۵ به دست آوردند. در پژوهشی در ایران توسط برخورداری و همکاران (۱۳۸۸) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۱ بدست آمده است. همچنین روایی این مقیاس در فرهنگ ایرانی در مطالعات مختلف نیز تایید شده است. همچنین پایایی آن در پژوهش های مختلف به روش بازآزمایی از ۰/۸۲ تا ۰/۸۸ و به روش آلفا از ۰/۷۷ تا ۰/۸۸ گزارش شده است. تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از اجرای پرسشنامه ها از طریق نرم افزار *Spss-V19* و *Lisrel-V7.80* انجام شد. همچنین به منظور آزمون فرضیه های پژوهش از مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته ها

در این بخش با استفاده از شاخص های مرکزی، پراکندگی و نمودار متغیرهای پژوهش مورد توصیف قرار می گیرد.

ج) پرسشنامه ذهنیت فلسفی اسمیت-سلطانی: پرسشنامه استفاده شده برای سنجش ذهنیت فلسفی دارای ۶۰ گویه و سه خرده مقیاس با عناوین «جامعیت، ژرف نگری، انعطاف پذیری» است؛ این پرسشنامه را قبلا سلطانی هنجار ساخته و تاکنون چندین بار محققان در جوامع آماری مختلف از آن استفاده کرده اند. در پژوهش مرعشی و همکاران نیز بر حسب روند هر پژوهش علمی برای گرفتن روایی صوری، پرسشنامه در اختیار چند تن از اساتید دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه شهید چمران قرار داده شد و در نهایت یکی از گویه ها که چندان ضروری به نظر نمی رسید از پرسشنامه حذف شد. برای سنجش پایایی پرسشنامه ذهنیت فلسفی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه را مرتضایی مقدم (۱۳۸۰) ۰/۷۳ و جعفری کلاته آبادی و ابوترابی (۱۳۸۹) نیز ۰/۷۴ به دست آورده اند. پایایی این ابزار با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ توسط بهاری ۰/۸۷ محاسبه شده است. برای سنجش پایایی این پرسشنامه توسط زکی از آزمون-آزمون مجدد استفاده شده و ضریب همبستگی ۰/۸۶ به دست آمده است. روایی محتوایی یا صوری پرسشنامه ذهنیت فلسفی از نظر متخصصان تایید شد (شهبازی و جعفری، ۲۰۱۰). روایی سازه پرسشنامه ذهنیت فلسفی توسط جاویدی و ابوترابی (۱۸) بررسی، که در این روش با استفاده از نظر متخصصان میزان هم خوانی گویه ها با ویژگی های ذهن فلسفی تایید شد.

د) پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ: این مقیاس توسط موريس روزنبرگ در سال ۱۹۶۵ تهیه و معرفی شده که از ۱۰ ماده تشکیل شده است و برای اندازه گیری عزت نفس کلی تهیه شده است. پاسخ موافق به هر یک از عبارات های ۱ تا ۵، ۱+ دریافت می کنند. پاسخ مخالف به هر یک از عبارات های ۱ تا ۵، ۱- دریافت می نمایند.

جدول ۱. مشخصه های آماری متغیرهای پژوهش

متغیر	مولفه	نمره	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
خرد	شناختی	۶۲,۱۶	۷,۷۰	-۰,۸۱	۰,۱۵
	انعکاسی	۵۱,۵۵	۷,۰۴	-۰,۲۷	۰,۶۹
	عاطفی	۵۶,۳۱	۶,۹۲	-۰,۹۰	۱,۰۳
هوش موفق	تحلیلی	۵۰,۸۴	۷,۲۱	-۰,۷۷	۰,۲۶
	خلاق	۵۲,۶۱	۷,۰۸	-۱,۳۴	۰,۲۹
	عملی	۵۲,۳۲	۷,۰۳	-۱,۲۵	۰,۲۱
ذهنیت فلسفی	جامعیت	۸۳,۸۳	۱۱,۶۵	-۰,۷۹	۰,۶۳
	ژرف نگری	۸۵,۸۶	۱۱,۸۴	-۰,۳۴	۰,۰۷
	انعطاف پذیری	۷۷,۴۸	۱۱,۵۲	-۰,۲۸	۰,۱۹
عزت نفس	شایستگی و ارزش	۶,۲۱	۵,۱۵	-۰,۳۳	۰,۸۶

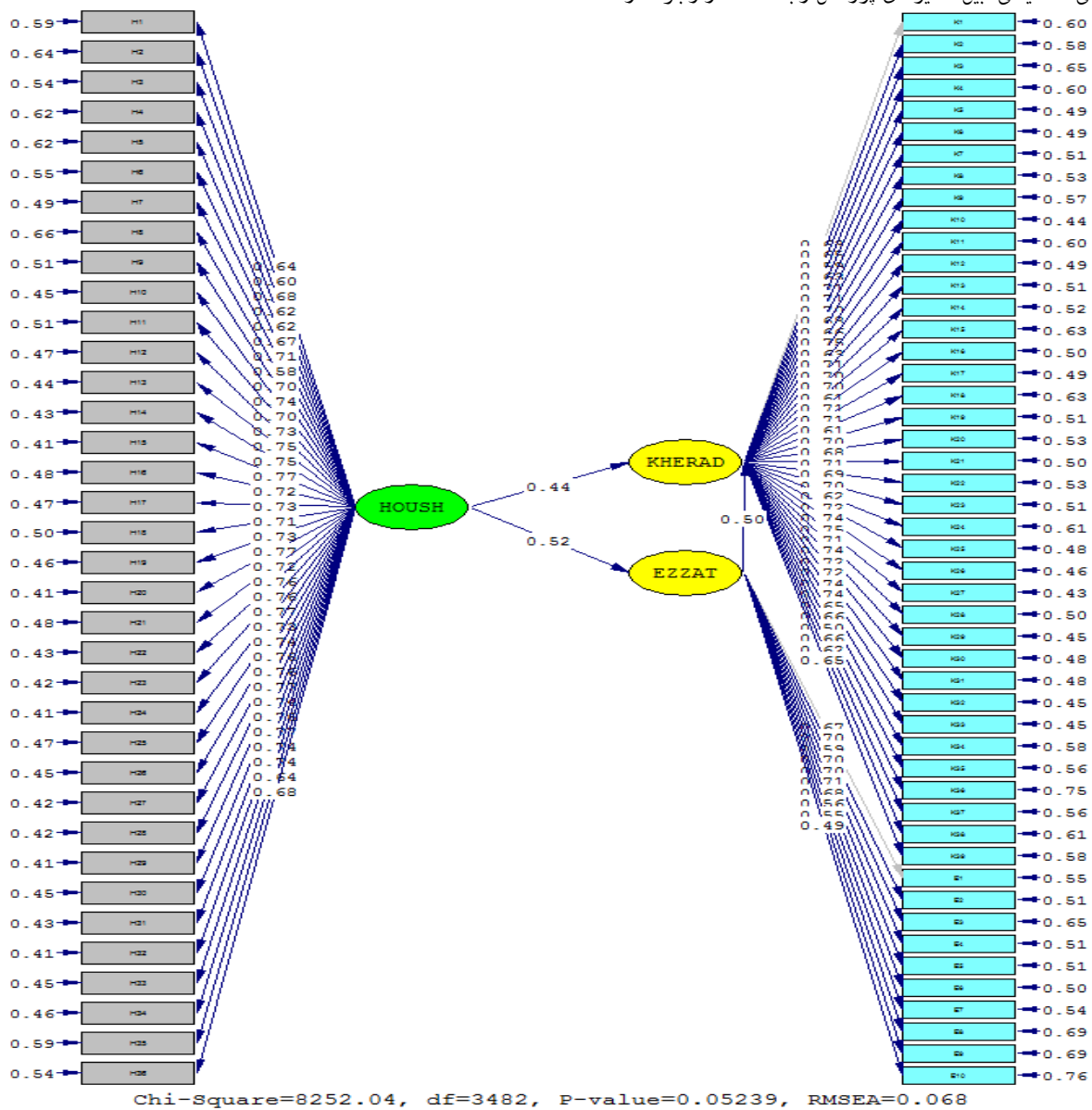
و پذیرفت. پس از بررسی نرمال بودن داده ها، رابطه (همبستگی) بین متغیرهای پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفت. بنابراین، از آزمون همبستگی استفاده کرده و نتایج آن در جدول ۲ گزارش شده است.

اطلاعات جدول ۱ مشخصه های آماری متغیرهای پژوهش را نشان می دهد. با توجه به مقادیر چولگی و کشیدگی که در بازه ی (۱,۹۶، -۱,۹۶) قرار دارد، حدس بر نرمال بودن داده ها قوت می گیرد، بنابراین، می توان فرض نرمال بودن داده ها را مطرح کرده

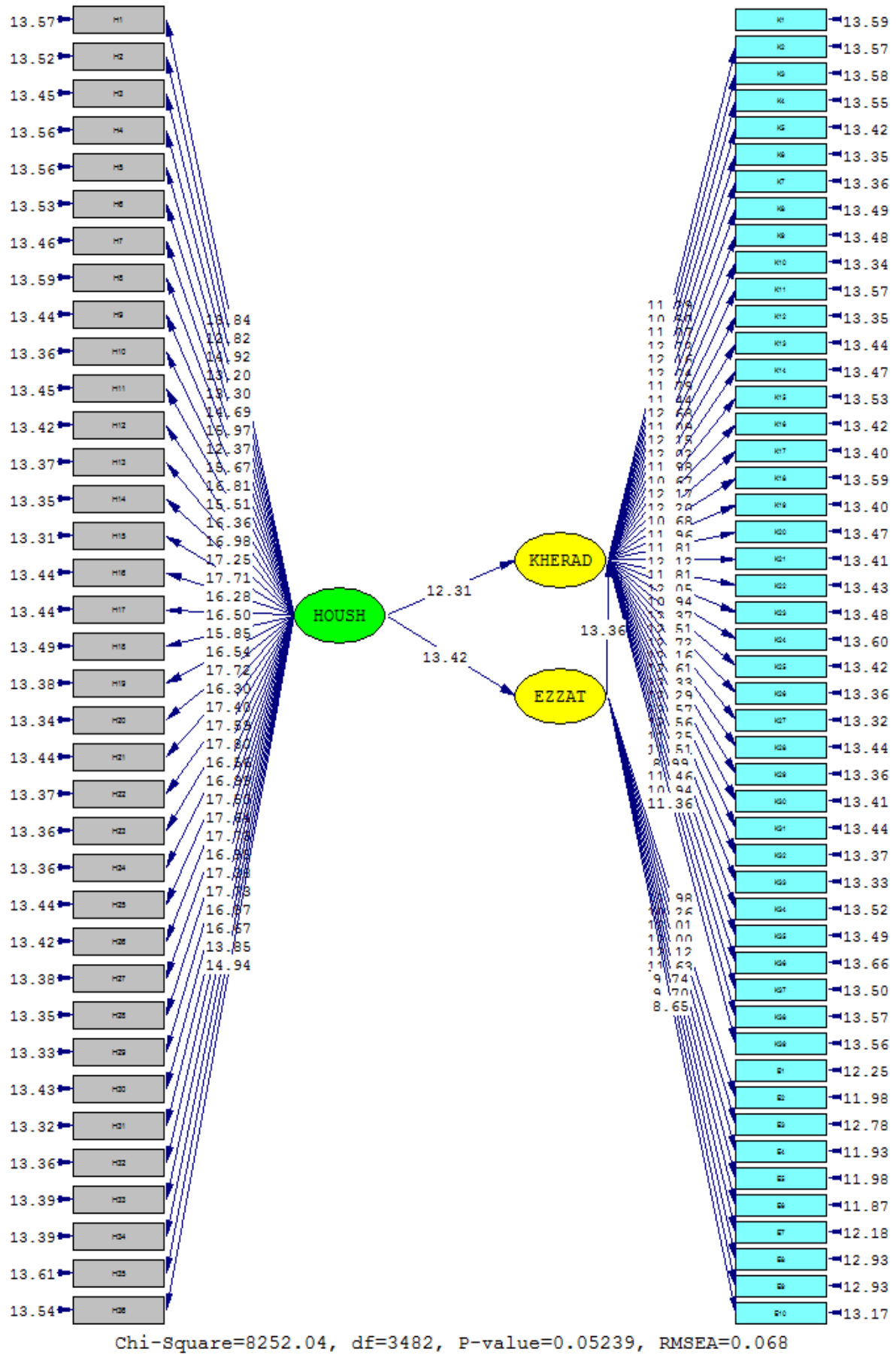
جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

عزت نفس	ذهنیت فلسفی	هوش موفق	خرد	همبستگی	خرد
			۱	Sig.	
			**۰,۷۷۶	Sig.	هوش موفق
		**۰,۶۱۳	**۰,۷۵۴	Sig.	ذهنیت فلسفی
	**۰,۳۷۸	**۰,۳۴۴	**۰,۳۳۷	Sig.	عزت نفس
۱	**۰,۳۷۸	**۰,۳۴۴	**۰,۳۳۷	Sig.	

همان‌طور که از ماتریس ۲ مشخص است، علامت ** نشان‌دهنده وجود همبستگی بین متغیرهای پژوهش در سطح ۰,۰۱ را نشان می‌دهد. یعنی، بین متغیرهای پژوهش رابطه معنادار وجود دارد.

شکل ۲. ضرایب مسیر و بارهای عاملی مدل (در حالت استاندارد)

شکل ۳. ضرایب معناداری مدل

دیده می‌شود، همه‌ی شاخص‌ها کفایت آماری دارند. بنابراین، با اطمینان می‌توان دریافت محقق در مورد این شاخص‌ها به برازش نسبتاً کاملی دست یافته است.

با توجه به معیارهای خرد-دو و RMSEA این مدل برازش مناسبی به داده‌ها ارائه می‌کند. در جدول ۳، مهم‌ترین و متداول‌ترین شاخص‌های برازش آورده شده است. همان‌گونه که در جدول ۳

جدول ۳. گزیده‌ای از شاخص‌های برازش مهم مدل ترسیمی

شاخص	نام شاخص	اختصار	مقدار	برازش قابل قبول
شاخص‌های برازش مطاق	سطح تحت پوشش (کای اسکوئر)	-	۸۲۵۲,۰۴	
	شاخص نیکویی برازش	GFI	۰,۸۹	بزرگتر از ۰,۸
شاخص‌های برازش تطبیقی	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده	AGFI	۰,۸۶	بزرگتر از ۰,۸
	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰,۹۷	بزرگتر از ۰,۹
شاخص‌های برازش مقتصد	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	۰,۰۶۸	کمتر از ۰,۱

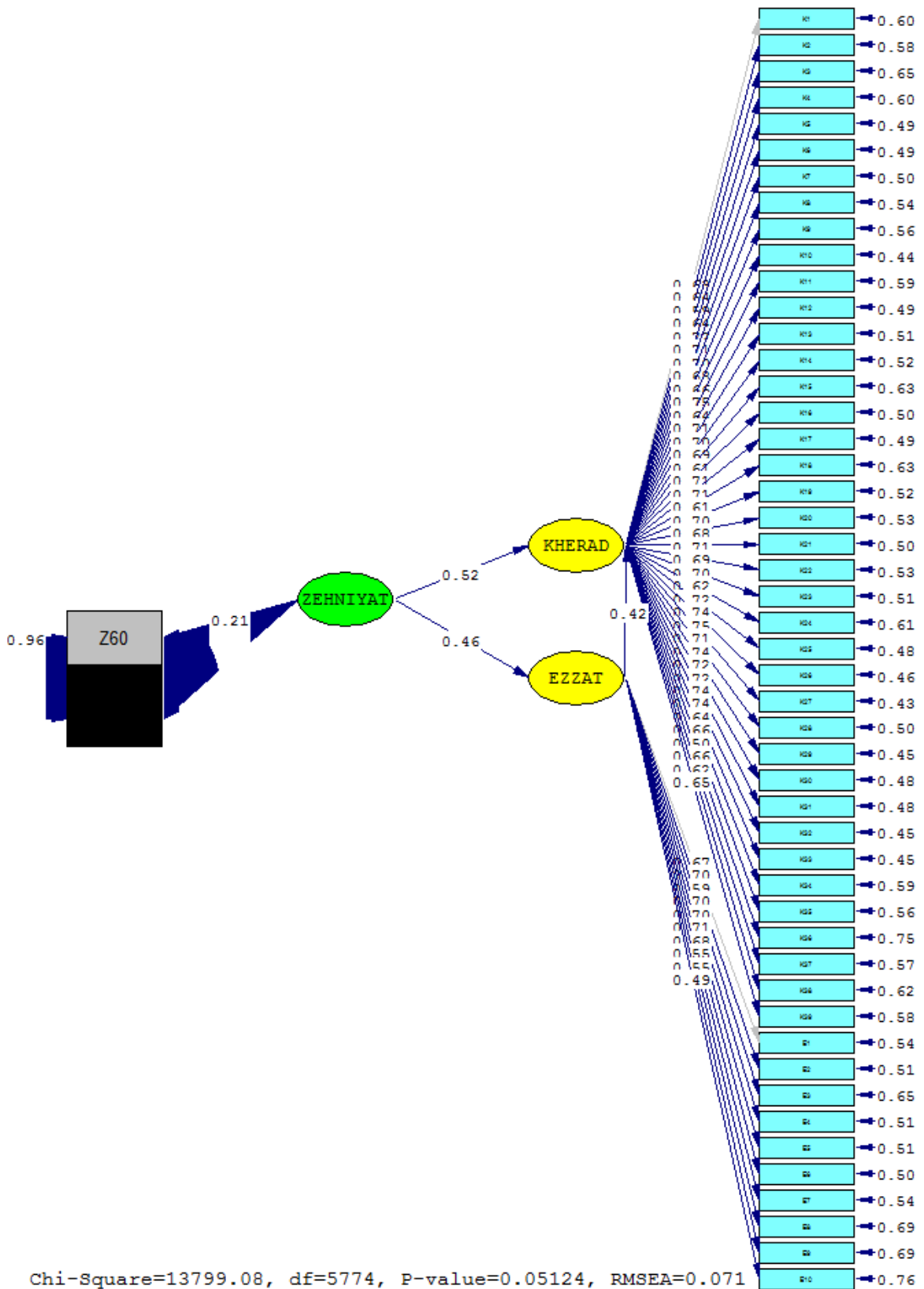
در جدول ۴، ضرایب مسیر به همراه مقادیر t برای فرضیه‌ی فوق آورده شده است. همان‌طور که مشخص است، مسیرهای مورد آزمون، پذیرفته می‌شوند.

جدول ۴. ضرایب مسیر و مقادیر t

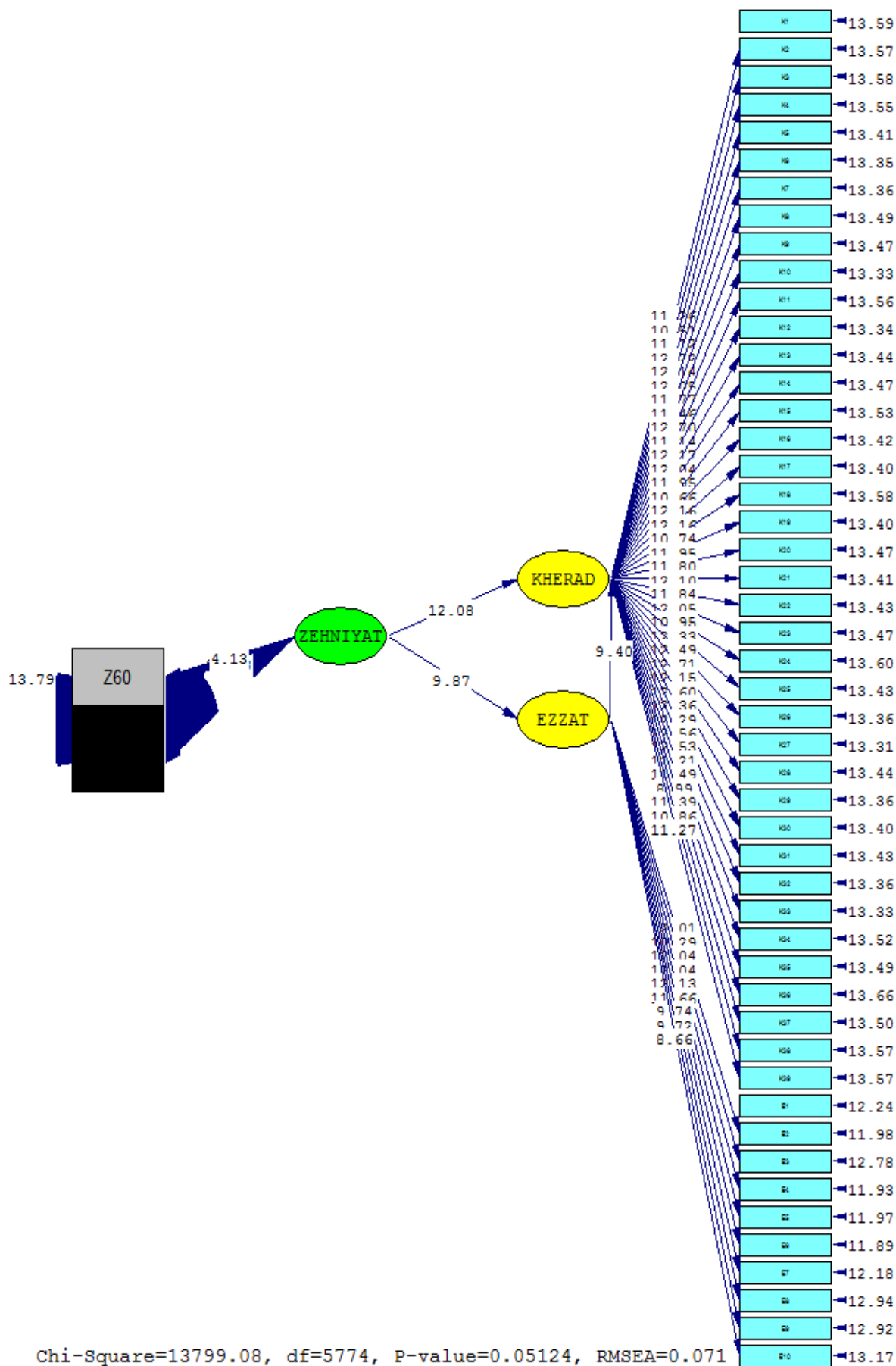
مسیر	ضریب مسیر (مستقیم)	مقدار t	اثر	کل	وضعیت
هوش موفق --> عزت نفس	۰,۵۲	۱۳,۴۲	غیرمستقیم	۰,۵۲	پذیرفته شد
عزت نفس --> خردمندی	۰,۵۰	۱۳,۳۶	---	۰,۵۰	پذیرفته شد
هوش موفق --> خردمندی	۰,۴۴	۱۲,۳۱	-----	۰,۷۰	پذیرفته شد
$۰,۵۲ * ۰,۵۰ = ۰,۲۶$					

مدل ارائه شود که این اثرات در جدول ۵ قابل مشاهده است. تاثیر هوش موفق به صورت غیرمستقیم از طریق عزت نفس بر خردمندی به میزان ۰,۷۰ است.

بنابراین، می‌توان چنین نتیجه گرفت که اثر هوش موفق بر خردمندی با میانجی‌گری عزت نفس در مدیران میانی معنادار است. برای بررسی میزان تأثیر مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر وابسته لازم است تا اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم برای متغیر درون‌زای

شکل ۴. ضرایب مسیر و بارهای عاملی مدل (در حالت استاندارد)

شکل ۵. ضرایب معناداری مدل

جدول ۵. ضرایب مسیر و مقادیر t

مسیر	ضریب مسیر (مستقیم)	مقدار t	غیرمستقیم	کل	وضعیت
ذهنیت فلسفی --> عزت نفس	۰,۴۶	۹,۸۷	---	۰,۴۶	پذیرفته شد
عزت نفس --> خردمندی	۰,۴۲	۹,۴۰	----	۰,۴۲	پذیرفته شد
ذهنیت فلسفی --> خردمندی	۰,۵۲	۱۲,۰۸	$۰,۴۲ * ۰,۴۶ = ۰,۱۹$	۰,۷۱	پذیرفته شد

می توان گفت، اقدامات تربیتی لازم برای رشد خردمندی از کودکی و تقویت عزت نفس می تواند نقش موثری در افزایش هوش موفق افراد در بزرگسالی داشته باشد. افرادی که از خودآگاهی، نوع دوستی و مدیریت هیجانی بالایی برخوردارند از هوش موفق نیز برخوردار می شوند. بنابراین فردی که عزت نفس بالایی دارد، سطح خردمندی بالاتر و همچنین هوش موفق بیشتری هم دارد. پس می توان با تمرینات ویژه سطح عزت نفس، هوش موفق و خردمندی مدیران را ارتقا داد. ضمن ارتباط متقابل بین این سه متغیر، یافته های پژوهش نشان داد که بین تک تک این متغیرها با یکدیگر همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش با یافته های (۲۱، ۲۲) همسو است. این محققان دریافته اند که خردمندی و مولفه های آن با هوش موفق و عزت نفس رابطه دارد. در تبیین نتایج بدست آمده می توان به این مطلب اشاره نمود که افراد خردمند و با هوش موفق از دیگران بازخوردهای مثبت دریافت کرده و در تعامل با اطرافیان موفق تر هستند. این روابط موفق نیز می تواند باعث افزایش عزت نفس فرد شود. بنابراین می توان با استفاده از کارگاه های آموزشی در راستای تقویت هوش موفق افراد، میزان عزت نفس و نیز خردمندی را در آنان افزایش داد.

بر اساس دیدگاه یانگ یکی از پیشایندهای تاثیرگذار بر خرد یکپارچگی اصول فکری با اصول اخلاقی می باشد. افراد خردمند پدیده ها و مسائل را از چشم اندازه های مختلف ادراک می کنند و به طور عمیق به مساله می پردازند، بنابراین ذهنیت فلسفی می تواند به عنوان عاملی در پیش بینی رشد خردمندی این افراد موثر باشد، زیرا فرد دارای ذهن فلسفی امور مسلم زندگی را مورد سوال قرار می دهد و افکار خود را به آنچه که دیده، محدود نمی سازد بلکه با فعال سازی افکار خود، به مشاهده دقیق موردی از کل مشاهدات خود پرداخته و به استخراج از قاعده ای که آن موارد در آن وضعیت قرار داده می پردازد و دلالت هایی که آن موارد به آن اشاره دارند را روشن می کند و سعی در کشف حقایق آن دارد. در واقع ذهنیت فلسفی افراد را در تفکر صحیح کمک می کند و او را به داشتن قضاوت های صحیح عادت می دهد و فرد صرفاً خود را محصور به امور نامحسوس نمی کند بلکه قوه خلاقانه ذهن خویش را به کار می گیرد. با توجه به موارد گفته شده می توان این گونه تبیین کرد که ذهنیت فلسفی با خرد رابطه مثبت و معناداری دارد و پیش بینی کننده مثبت برای خرد است، بنابراین می توان با سعی در پرورش ابعاد ذهنیت فلسفی که شامل جامعیت، تعمق و انعطاف پذیری است میزان خرد را در مدیران افزایش داد. در سازمان ها حضور مدیران دارای ذهنیت فلسفی ضرورت دارد در واقع مدیران میانی علاوه بر آن که در سازمان با اشیا مادی سر و کار دارند با منابع انسانی مانند کارمندان نیز سر و کار دارد. بدین ترتیب، آنچه در ذهنیت فلسفی

بنابراین، می توان چنین نتیجه گرفت که اثر ذهنیت فلسفی بر خردمندی با میانجی گری عزت نفس در مدیران میانی معنادار است. برای بررسی میزان تأثیر مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر وابسته لازم است تا اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم برای متغیر درون زای مدل ارائه شود که این اثرات در جدول ۵ قابل مشاهده است. تأثیر ذهنیت فلسفی به صورت غیرمستقیم از طریق عزت نفس بر خردمندی به میزان ۰,۷۱ است.

نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل ساختاری خردمندی بر اساس هوش موفق و ذهنیت فلسفی با میانجی گری عزت نفس در مدیران میانی انجام شد. نتایج نشان داد هوش موفق بر خردمندی در مدیران میانی تأثیر مستقیم دارد. این یافته با تحقیقات پیشین (۱۹) همسو و بر اساس مدل آردلت قابل تبیین است. در این مدل بیشترین تأکید بر عناصر شناختی در خردمندی است و خردمندی شکل پیشرفته هوش و دیگر مهارت های تفکر قلمداد می شود. خردمندی مجموعه ای تحول یافته از دانش و قضاوت واقعی و اجرایی در نظر گرفته می شود که با ملاحظات عملی و اساسی و مسائل مهم و غیرقطعی زندگی سروکار دارد. باتس و همکاران چنین نظر داده اند که این سطح از کنترل و تسلط بر ملاحظات عملی بیشتر به هوش عملی وابسته است. بنابراین هوش موفق با سه عنصر عملی، خلاق و تحلیلی که استرنبرگ آن را بیشتر محیطی می داند و شامل فنون مورد نیاز برای کسب موفقیت در بافت و موقعیت اجتماعی است خردمندی را به صورت مثبت پیش بینی می کند. بنابراین در فرد دارای هوش موفق، که به صورت مکرر در زندگی احساس موفقیت می کند، باور به خردمندی تقویت می شود. هوش موفق، نقش مهمی در استفاده از فرصت ها برای فرد فراهم می سازد. این افراد با داشتن خصوصیتی مثل تفکر سریع، کنجکاوی، درک و فهم روابط پیچیده (۲۰)، ابتدا به صورت منطقی به دور از احساسات، و موقعیت و مسائل مربوط به آن را تحلیل و بررسی می کنند و در راه رسیدن به هدف خود، همراه با داشتن استعدادهای چندگانه و چندبعدی برای حل مسائل، استقامت و شکیبایی نیز نشان می دهند. به عبارت دیگر، افراد با هوش موفق، به دلیل تجربه موفقیت به صورت مکرر، عدم موفقیت های خود را سطحی و گذرا می پندارند و آن را به عوامل مختلفی غیر از توانایی خود نسبت می دهند و این طرز فکر موجب استقامت و شکیبایی بیشتر در برابر نامایمات و شکست ها می گردد. بر این اساس، ارتباط بین هوش موفق و خردمندی، قابل تبیین به نظر می رسد.

نتایج نشان داد اثر ذهنیت فلسفی بر خردمندی با میانجی گری عزت نفس در مدیران میانی معنادار است. در تبیین یافته های این پژوهش

5. Hashemi, Behrouz; Ghazanfari, Ahmed; Sharifi, Tayyaba and Ahmadi, Reza. (2018). The effectiveness of teaching the components of successful intelligence on motivating the academic progress of female students. *Journal of Educational Psychology Studies*, 36(11), 203-189.
6. Sternberg, R. J. (2003). *Wisdom, intelligence, and creativity synthesized*. Cambridge University Press
7. Mintoub, M. K., & Ali, F. T. (2018). The Strategy Effect of Successful Intelligence in the Student's Achievement of the Third Grade of the College of Education Curriculum and Teaching Methods. *Indian Journal of Public Health Research & Development*, 9(10).
8. Mitana, J. M. V., Muwagga, A. M., & Sempala, C. (2019). Assessment for successful intelligence: A paradigm shift in classroom practice. *International Journal of Educational Research Review*, 4(1), 106-115
9. Ghorbani, Ruqiya and Kharmai, Farhad. (2015). Explanation of wisdom based on successful intelligence and coping self-efficacy. *Journal of Evolutionary Psychology (Iranian Psychologists)*, 13 (49), 43-55.
10. Guderzi, Ruqiya. (2019). Explanation of wisdom based on successful intelligence and moral intelligence among students of Semnan University: structural equation model. Master's thesis, Semnan University.
11. Brown, C. D. (2020). Fundamental mentality in a physical world. *Synthesis*, 1-20
12. Koskov, S. N., Rodina, V. A., & Seregina, T. V. (2017). The philosophical meaning of Christianity - the basis of the formation of European mentality. *European Researcher. Series A*, (8-1), 28-37
13. Cheraghzadeh, Mina and Kurdenoqabi, Rasool. (2019). Explanation of wisdom based on philosophical mindset, social perspective and self-restraint in

مهم به نظر می رسد قواعد و قالب فکری مدیران نسبت به سازمان و مسائل آن است و همین مساله بخش عظیمی از نگرش و چگونگی انجام فعالیت ها را در بر می گیرد و باعث رشد خردمندی در آنان می شود.

نتایج نشان داد اثر ذهنیت فلسفی بر خردمندی با میانجی گری عزت نفس در مدیران میانی معنادار است. نتایج پژوهش با یافته های پژوهش های گذشته همسویی دارد. طبق نظریه تعادلی استرنبرگ، خردمندی آموخته نمی شود، بلکه به طور غیرمستقیم کسب می شود؛ به عبارت دیگر، می توان شرایطی را برای تحول خردمندی ارائه کرد، اما نمی توان واحدهای خاصی از اعمال را بدون مهیا کردن شرایط به افراد آموخت تا خردمند شوند. در مدل براون، شرایطی که به طور مستقیم رشد خرد را آسان می کند شامل جهت گیری و تمایل افراد به یادگیری که به نگرشها، تجارب و زندگی نامه های شخصی و انگیزه های فردی به موجب تعامل با افراد و موقعیت هایشان اشاره دارد.

از آن جایی که تنها ابزار جمع آوری داده ها در این پژوهش پرسشنامه بوده است، لذا پیشنهاد می شود به منظور افزایش اعتبار نتایج به دست آمده از شیوه های دیگری مانند مصاحبه و مشاهده به همراه پرسشنامه ها در گردآوری داده های پژوهش استفاده شود. پیشنهاد می شود دانش برخاسته از محیط های سازمانی به گونه ای با خردمندی همراه گردد تا در چارچوب شیوه های فعال آموزشی در جهت ارتقا رشد ذهنی و تفکر خردمندانه یادگیران خود گام برداشته شود. نظر به این که هوش موفق نوعی توانایی اکتسابی بوده و قابل توسعه است، پیشنهاد می گردد سازمان ها ضمن تقویت وضعیت موجود، در جهت ارتقای مولفه های هوش موفق در میان مدیران و کارمندان تلاش نموده و با برگزاری همایش ها و دوره های آموزشی به ارتقای هوش موفق و ذهنیت فلسفی توجه ویژه نمایند.

References

1. Walsh, R., & Reams, J. (2015). Studies of Wisdom: A special issue of integral review. *Integral Review*, 11(2), 1-6.
2. Staudinger, U. M., & Glück, J. (2011). Psychological wisdom research: Commonalities and differences in a growing field. *Annual review of psychology*, 62, 215-241
3. Elbaz, A. M., & Haddoud, M. Y. (2017). The role of wisdom leadership in increasing job performance: Evidence from the Egyptian tourism sector. *Tourism management*, 63, 66-76
4. Motta, M., & Callaghan, T. (2020). The pervasiveness and political consequences of medical folk wisdom in the US. *Scientific reports*, 10(1), 1-10

thesis, Islamic Azad University, Central Tehran branch.

Azizi Saeed, Yaser; Kurdnoqabi, Rasool and Erfani, Nasraleh. (2018). Transformational effects on wisdom with the mediation of self-esteem in middle school female students. *Journal of Health Psychology*, 5 (2), 1-16

students. *New Journal of Cognitive Sciences*, 22 (2), 1-11.

14. Kurdnoqabi, Messenger; Delfan Biranvand, Arzu and Arablo, Zainab. (2014). Elderly's perspective on wisdom and its components: psychology of wisdom. *Journal of Psychology of Aging*, 1(3), 167-157.

15. Bortolan, A. (2018). Self-Esteem and Ethics: A Phenomenological View. *Hypatia*, 33(1), 56-72

16. Shimotsu, S., & Horikawa, N. (2016). Self-stigma in depressive patients: Association of cognitive schemata, depression, and self-esteem. *Asian journal of psychiatry*, 24, 125-129

17. Sternberg, R. J. (2019). Teaching and assessing gifted students in STEM disciplines through the augmented theory of successful intelligence. *High Ability Studies*, 30(1-2), 103-126

18. Javidi Kalate Jafarabadi, Tahira and Abou Tarabi, Rozita. (1389). Philosophical mentality and leadership style of managers (case study: Ferdowsi University of Mashhad). *Educational and Psychological Studies*, 11(1), 211-234.

19. Rahimi, Zainab. (2018). Investigating the relationship between moral development and wisdom with the mediation of moral intelligence and emotional intelligence in students. Master's thesis, Allameh Tabatabai University.

20. Mohammadi, Mahdi; Fazeli, Rasool and Mirzaei, Dawood. (2017). The effect of organizational wisdom and self-esteem on the organizational voice of Refah Bank employees in Isfahan province. *International Conference on Interdisciplinary Studies in Management and Engineering*, Tehran.

21. Shariati, Mehboob. (2015). Investigating the effect of the philosophical mindset of managers on the self-esteem of male high school students in the 5th education district of Tehran. Master's